

JOS TOLBOOM:

‘Eerste thema’s verduurzaming opgestart’

Foto: Annika de Lange

Tekst: Henk ten Have

De eerste projecten binnen het Implementatieplan Verduurzaming Melkgeitenhouderij zijn opgestart. Wat gaan geitenhouders daar de komende tijd van merken? Vakblad Geitenhouderij vroeg het aan Jos Tolboom, voorzitter van het Platform Melkgeitenhouderij.

“De doelstelling van het Implementatieplan Verduurzaming Melkgeitenhouderij is maatschappelijk verantwoord ondernemen, waarmee we draagvlak houden voor wat we met z’n allen doen in de sector”, vertelt Jos Tolboom. “De wensen en eisen uit de maatschappij veranderen voortdurend. Je kunt ervoor kiezen om te wachten tot de overheid je verplicht om mee te bewegen. Maar wij hebben ervoor gekozen om zelf aan het roer te staan zodat we zelf kunnen bepalen hoe we invulling geven aan de veranderende eisen.” Vorig jaar konden geitenhouders feedback geven op het concept van het Implementatieplan Verduurzaming Melkgeitenhouderij tijdens online en live sessies met bestuurders van de LTO-vakgroep Melkgeitenhouderij en het Platform Melkgeitenhouderij. Het implementatieplan, dat binnenkort definitief wordt vastgesteld, bestaat uit projecten binnen tien thema’s, waaronder dierenwelzijn, zorg voor jonge dieren, antibiotica en biodiversiteit. Wageningen University & Research en de Gezondheidsdienst

voor Dieren (GD) zijn de belangrijkste partijen voor de uitvoering van de projecten. Maar ook de brancheorganisatie voor dierenartsen KNMvD, de Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) en de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht zijn erbij betrokken. Een groot deel van de projecten wordt gefinancierd door overheid en bedrijfsleven samen (Publiek Private Samenwerking (PPS), een samenwerkingsvorm waarbij de overheid en het bedrijfsleven ieder de helft financieren).

Het implementatieplan is klaar en besproken met de achterban. Wat gaat er nu gebeuren?

Jos Tolboom: “De eerste thema’s zijn opgestart. Zo is de antibiotica-database al klaar. Elda had al een database en die is zo aangepast dat hij aan de eisen van LNV voldoet. Dan gaat het onder andere om het automatisch kunnen aanleveren van gegevens, voorkomen van fraude en de borging van de privacy waardoor de gegevens anoniem kunnen worden doorgestuurd naar de SDa. De

PROJECT SALMONELLOSE REEDS GESTART

Het deelproject salmonellose uit het sectorplan is reeds gestart. Dit project, dat tot doel heeft om salmonellose in de melkgeitensector inzichtelijk te maken en handvaten te bieden om het probleem aan te pakken, start met onderzoeken naar de mate van voorkomen van salmonellose binnen de melkgeitensector. Dit wordt gedaan middels een prevalentieonderzoek op alle melkgeitenbedrijven in Nederland. In een brief heeft Jos Tolboom alle geitenhouders gevraagd om mee te werken aan dit onderzoek. “De inspanning stelt niks voor, maar levert veel informatie op die voor ons allemaal van belang is.” Het onderzoek wordt uitgevoerd door de dierenarts stof- en mestmonsters in de lammerstal te laten nemen en in te sturen voor bacteriologisch onderzoek op salmonella. De tweede monsternamen vindt na een aantal weken plaats. Alle melkgeitenhouders hebben hiervoor reeds een schrijven inclusief twee monsternamenpakketten ontvangen. De eerste monsternamen worden bij voorkeur ongeveer twee tot drie weken na de start van de opfokperiode gedaan. De tweede monsternamen volgen enkele weken na de eerste monsternamen, maar voor de speenperiode. Melkgeitenhouders ontvangen de uitslagen van de op hun bedrijf genomen monsters en deze zullen geanonimiseerd in het project worden gebruikt. Tolboom: “Graag wil ik alle melkgeitenhouders vragen om samen met de eigen dierenarts mee te werken aan dit onderzoek. Het is een kleine inspanning en alleen als iedereen meewerkt kunnen we gezamenlijk een goed beeld van de sector krijgen en mooie vervolgstappen maken in de toekomst.”

Wat merken geitenhouders van de projecten die (gaan) lopen voor het implementatieplan?

“Bij sommige thema’s worden geitenhouders of groepjes geitenhouders, bijvoorbeeld werkgroepen van de DGZK, direct betrokken. Bij de ontwikkeling van de dierenwelzijnsmonitor betrekken we ook dierenartsen die daar al een tijd druk mee zijn. Geitenhouders kunnen gevraagd worden om mee te helpen, zoals voor het nemen en opsturen van stofmonsters voor het salmonellaonderzoek dat nu loopt. Op de langere termijn zal de SDA rapporteren over het antibioticagebruik in de melkgeitenhouderij. Dat gebeurt misschien volgend jaar en anders in 2023. Als het antibioticagebruik te hoog is, zal er een plan van aanpak moeten komen om het te verlagen. Verder zullen geitenhouders stapje voor stapje merken dat er dingen gebeuren vanuit het implementatieplan. Daar willen we veel over communiceren, ook omdat er veel geld, onder andere van de geitenhouders, in omgaat.”

Moeten geitenhouders straks investeren in hun bedrijf door resultaten van projecten binnen het implementatieplan?

“Moeten, weet ik niet. Ik kan me voorstellen dat er vanuit het oogpunt van volksgezondheid, als er iets gevonden wordt in het VGO-onderzoek, op een gegeven moment iets móet. Daarnaast zijn er twee thema’s waar we ons zorgen over kunnen maken, en dat zijn klimaat en emissies, onder andere stikstofemissie. In sommige wetten en wetsvoorstellen zijn al reductiedoelen opgenomen, en dan heb je te maken met dingen die wettelijk verplicht zijn. Maar bij bijvoorbeeld salmonella, als je daar problemen mee hebt, dan wil je daar ook iets mee. En als het gaat over kringlooplandbouw, dan biedt dat juist een kans om te laten zien hoe circulair we zijn. Ik denk dat we daar nu al vooroplopen. Zo gebruiken we bijna alleen maar reststromen in krachtvoer, en aangevuld met ruwvoer heb je een heel circulair dier. En als je kijkt naar de mest, hoe goed die is voor de bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit, dan heb je een heel mooi verhaal. Al zijn er nog wisselende verhalen over wat vaste mest doet met emissies.”

Is er vanuit de sector ook weerstand tegen het Implementatieplan Verduurzaming Melkgeitenhouderij?

“Ik heb niet gemerkt dat er geitenhouders zijn die het belang van

verduurzaming categorisch ontkennen. Er is wel discussie: de ene geitenhouder vindt dit thema belangrijker en de andere dat. Er is

ook wel discussie over de financiën: geitenhouders betalen iedere maand een heffing, maar zien niet direct waarvoor die wordt ingezet. Daarom willen we meer gaan communiceren over waarvoor we het geld gebruiken. Ik hoop dat we de geitenhouders vorig jaar voldoende kans hebben gegeven om mee te praten en te zeggen wat ze ervan vinden. En dat ze begrijpen dat we hen geen dingen willen opleggen, maar dat ze zelf willen inzetten op verduurzaming omdat ze ook wel zien dat de maatschappij kritischer wordt en dat we dat als sector niet kunnen negeren. Maar als ik signalen heb gemist, hoor ik dat graag.”

“

In

kringlooplandbouw

lopen we al voorop

LNV: 'SECTOR HEEFT VERANTWOORDELIJKHEDEN'

“De flinke groei van de melkgeitenhouderij in de afgelopen twintig jaar brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Zoals dierenwelzijnzaken (denk aan sterfte onder jonge dieren, antibioticagebruik en de zorg voor geitenbokjes), het verlagen van emissies uit stallen en het voorkomen van zoönosen als Q-koorts.” Dat antwoordt het ministerie van LNV op vragen van vakblad Geitenhouderij over het verduurzamingsplan van de sector. “Met het implementatieplan toont de melkgeitenhouderij veel betrokkenheid en zet zij een belangrijke stap naar een duurzame, toekomstbestendige bedrijfsvoering. De plannen en ambities liggen er, de uitdaging ligt nu bij de uitvoering. Het ministerie ondersteunt hen waar nodig – en waar mogelijk – in deze transitie.” Op de vraag of geitenhouders op termijn moeten investeren voor verduurzaming van hun bedrijf, zegt het ministerie dat “verdere verduurzaming veelal vraagt om aanpassing of vernieuwing van bestaande productiemiddelen en -methoden, bijvoorbeeld stallen, stalrichting, apparatuur, management of automatisering. Of en in welke mate dit vraagt om investeringen is afhankelijk van de situatie op individuele melkgeitenhouderijen. Op onderdelen kan de overheid bijdragen aan de financiering, bijvoorbeeld door middel van subsidieregelingen voor stalaanpassingen”.